

60 עֲצָמוּ, ואינו רוצה לומר זאת בפירוש ולכן הוא תולך קללתו
 61 בַּאֲחֵרִים, וכך כאן לא רצה בלעם לומר בפירוש שהמואבים
 62 מפחדים מישראל וצריכים למצוא דרך להזיק להם, אלא אמר
 63 לשון שישתמע ממנה כאילו ישראל הם צעירים להזיק
 64 למואבים.
 65 מבארת הגמרא מה היתה עצתו של בלעם: אָמַר (להם) [לו] בלעם
 66 לבלק, אֲלֵהֶם שָׁל אֵלֹו - של ישראל, שוֹנֵא יוֹמָה הוּא, וְהֵם מִתְאָוִים
 67 לְכָלִי פִשְׁתָּן - וישראל רוצים לקנות בגדי פשתן, בּוֹא וְאִשִּׁיךְ -
 68 ואתן לך עצה כיצד להכשילם, ועל ידי כך יכעס עליהם ה'. עֲשֵׂה
 69 לָהֶן קִלְעִים - אהלים, והוֹשִׁיב בָּהֶן זִוְנוֹת, ועשה כן באופן שתהיה
 70 זְקִינָה יוֹשֵׁבֵת מִבְּחוּץ, וְיִלְדָה - צעירה מִבְּפָנִים, וְיִמְכְרוּ לָהֶן כָּלִי
 71 פִשְׁתָּן. עֲשֵׂה לָהֶן בִּלְק קִלְעִים מִמָּקוֹם שִׁשְׁמוֹ 'הַר שְׁלֵג' ועד 'בֵּית
 72 הַשִּׁימּוֹת', והוֹשִׁיב בָּהֶן זִוְנוֹת, זְקִינָה מִבְּחוּץ וְיִלְדָה מִבְּפָנִים, וְבִשְׂעָה
 73 שִׁשְׂרָאֵל אוֹכְלִין וְשׂוֹתִין וְשִׁמְחִין, וְיוֹאֲמִין לְמַיִל בְּשׂוֹק, וּמְגִיעִים
 74 לְאוֹתָם קִלְעִים, אוֹמְרֵת לוֹ הַזְקִינָה הַיּוֹשֵׁבֵת בְּחוּץ, אִי אִתָּה מְבַכָּשׁ -
 75 האם אינך רוצה לקנות כלי פשתן, והיתה הַזְקִינָה אוֹמְרֵת לוֹ אֵת
 76 מַחִירָם בְּשׂוֹה - כפי שהם שוים באמת, וְיִלְדָה הַיּוֹשֵׁבֵת בְּפָנִים
 77 אוֹמְרֵת לוֹ אֵת מַחִירָם בְּפָחוֹת מִשׁוּיָם הַאֲמִיתִי, וכך היו עושים
 78 שְׂתֵימִים וְשְׁלֵשׁ פְּעֻמִּים, וְאַחַר כֵּן אוֹמְרֵת לוֹ הַיִּלְדָה, הֲרִי אֵת כֵּן בְּכֵן
 79 בֵּית, שֶׁב־רִוּד - בחר לְעֲצָמְךָ אֵילוּ בְּגָדִים נְאִים אֵתָּה רוצה לקנות,
 80 וְצִרְיָוּרִי - וכדי שֶׁל יוֹן עֲמוּנֵי מוֹנֵחַ אֲצִלָּה, ובאותה שעה צִרְיָוּרִי לֹא
 81 נֶאֱסַר (יוֹן של עמוני ולא) יוֹן של שֶׁלֶה, כִּיֹּן בְּכָרִים, אֲמָרָה לוֹ הַיִּלְדָה, רִצְוֹנְךָ
 82 שֶׁתִּשְׁתָּה בּוֹם שֶׁל יוֹן, והיה שוֹתֵה, כִּיֹּן שֶׁתִּשְׁתָּה וְשֶׁתִּכְרַב בְּיָדוֹ בּוֹ יַצִּרוּ
 83 הַרַע. אָמַר לָהּ לַיִלְדָה, הַשְּׂמִיעִי לִי לְתַשְׁמִישׁ. הַיּוֹצִיָּה יִרְאָתָה -
 84 עבודה זרה שלה מִתּוֹךְ חִיקָה, וְאֲמָרָה לוֹ עֲבֹד לָוִה, אָמַר לָהּ, הֲלֹא
 85 יְהוּדִי אֲנִי וְאִסּוּר לִי לְעִבּוֹד עֲבֹדָה זָרָה. אֲמָרָה לוֹ, וְמָה אֵיכָפֶת לָךְ,
 86 כְּלוּם - וכי מה מְבַקְשִׁים מִךָ, אֲלֵא פִיעוּר - שתעשה צרכיך בפני
 87 העבודה זרה, [והוא אינו יודע שְׂעֻבֹתָהּ בְּכָף], וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 88 שְׁלֹאחַר שֶׁעֲבַד עֲבֹדָה זָרָה, מֵאֲרַח לֹה אֲנִי מִתְּחִלָּה עַד שֶׁתִּכְפּוּר
 89 בְּתוֹרַת מֹשֶׁה רַבֵּךְ, שְׁנֵאֲמַר (דברים טו א) 'הֲמָה בָּאוּ בְּעַל פִּיעוּר וְיִנּוּרוֹ
 90 לְבִשְׂת יִסּוּרו מִדְּרָכָם וְחָלְכוּ לְעִבּוּדָה זָרָה' וְיִהְיוּ שְׂקוּצִים בְּאַהֲבָם',
 91 שִׁמְתוֹךְ אֲהַבְתָּם לִזְנוֹת הֵיוּ מִשְׁקוּצִים, שִׁכְפְּרוּ בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 92 נאמר בפסוק בענין זה (במדבר כה א) 'וַיִּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְשֵׁי וַיַּחֵל הָעַם
 93 לְזִנוֹת אֵל בְּנוֹת מוֹאָב, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, 'שְׂמִים' הֵיחָ שָׁמָּה שֶׁל
 94 אוֹתוֹ מִקּוֹם. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, עַל שֶׁם מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכּוֹנָה
 95 הַמִּקּוֹם כֵּךְ, וְהֵינּוּ עַל שֶׁם שְׂנֵאֲמַר בְּדַבְרֵי שְׁמוֹת - שֶׁל דַּבְּרֵי עֲבִירָה.
 96 נאמר בפסוק: 'וְתִקְרָאן לָעָם לְזִבְחֵי אֱלֹהֵיהֶן' (שם כה ב), וְנַחֲלוּ
 97 הַתְּנַאֲמִים בְּבִיאור לְשׁוֹן 'וְתִקְרָאן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עֲרוּמוֹת פִּנְעוּ
 98 בָּהֶן, כִּדִּי שִׁיחָה יִצְרָם תּוֹקֶפָם, וְתִקְרָאן' הֵינּוּ שִׁפְשׁוּ בְּהֵן מִמֶּשׁ,
 99 ואילו אדם הַלְבוּשׁ בְּבָגְדִים, הֵרִי פּוֹגְעִים תְּחִילָה בְּבַגְדֵי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 100 אוֹמֵר, 'וְתִקְרָאן' הוּא מִלְשׁוֹן 'קִרִי', שִׁמְחַמְתָּן וְנַעֲשׂוּ בּוֹלִין בְּעַלִּי קִרְיָוּרִי.
 101 הַגְּמָרָה מְבִיאָה מַחֲלוֹקֶת נוֹסֶפֶת שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 102 בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁם מִקּוֹם: נאמר בפסוק לגבי מסעי בני ישראל יִצְחָנוּ
 103 בְּרִפְיִדִים' (שמות יז א), וּמֵאֵר לְשׁוֹן 'רִפְיִדִים', רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר רִפְיִדִים
 104 הֵיחָ שְׁמָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, לֹא הִיחָ זֶה שֶׁם הַמִּקּוֹם, אֲלֵא כּוֹנֵה
 105 'רִפְיִדִים' עַל שֶׁם שְׂרִפּוֹ עֲצָמָן מִדְּבַרֵּי תוֹרָה - נַחֲלָשׁוּ מִלְעֻסָּק
 106 תּוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (ירמיהו מז ב) 'לֹא תִפְנוּ אֲבוֹת אֵל בְּנִים מִרְפִּיזוֹן רִדִים',
 107 כְּלוּמָר, לֹא יִפְנוּ אֲבוֹת לְהִשְׁיֵב לְבָנִים, מִפְּנֵי שֶׁרָפוּ יְדֵיהֶם שֶׁל
 108 הַבְּנִים מִדְּבַרֵּי תוֹרָה.
 109 הַגְּמָרָה מְבִיאָה דְרָשָׁה עַל פִּרְשַׁת בְּנוֹת מוֹאָב: אָמַר רַבִּי יְהוֹנָן, כָּל
 110 מְקוֹם שְׁנֵאֲמַר תּוֹרָה לְשׁוֹן 'וַיִּשָׁב', אֵינוֹ אֲלֵא לְשׁוֹן צַעַר, שְׁנֵאֲמַר
 111 (במדבר כה א)
 112 'וַיִּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְשֵׁי וַיַּחֵל הָעַם לְזִנוֹת אֵל בְּנוֹת מוֹאָב'. וְכֵן נֹאמַר
 113 (בראשית לו א-ב) 'וַיִּשָׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִנְיָוִי אֲבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן' וְאַחַר כֵּךְ
 114 נֹאמַר 'וַיָּבֵא יוֹסֵף אֵת דִּבְתָם רַעָה אֵל אֲבִיהֶם, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ תִּתְגַּלְגַּל
 115 הַדָּבָר שֶׁנִּמְכַר יוֹסֵף לְמִצְרַיִם. וְכֵן נֹאמַר (בראשית מז כז, כח) 'וַיִּשָׁב יִשְׂרָאֵל
 116 בְּאֶרֶץ גֹּשׁוֹן, וְאַחַר כֵּךְ נֹאמַר 'וַיִּקְרָבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת'. וְכֵן נֹאמַר
 117 (מלכים א' ח ה) 'וַיִּשָׁב יְהוֹדָה וְיִשְׂרָאֵל לְבַטָּח אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת
 118 תְּאֲנָתוֹ', וְאַחַר כֵּךְ נֹאמַר (שם יא ד) 'וַיִּקֶּם ה' שָׁמַן לְשִׁלְמָה אֵת הַדָּר

1 מְחִילָה - לאחר שנקצץ הוא חוזר וגדל, וְשִׁרְשָׁיו מְרוּבִין, וְאִפְּיֵלוּ כָּל
 2 רוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְיוֹזוֹת אוֹתוֹ מִמָּקוֹמוֹ, אֲלֵא
 3 הוּא הוֹלֵךְ וְכֹא עֲמָתָן - נע וגד עם הרוחות, כִּיֹּן שְׁהוּא רַךְ, וְכִיֹּן
 4 שְׂרוּמָמוֹ - שִׁטּוֹת הַרוּחוֹת, עֲמַד - נשאר הַקֶּנֶה מִמָּקוֹמוֹ, כִּךְ יִשְׂרָאֵל
 5 מְשׁוּלִים לֵאמֹר הַעוֹמֵד עַל הַמַּיִם, שֶׁאֵף בְּשַׁנֵּת בְּצוֹרֶת יֵשׁ לוֹ מַיִם,
 6 וְכִךְ לִישְׂרָאֵל יֵשׁ תְּמִיד בְּרַכָּה, וְאֵף אִם הוֹרִיגִם בָּהֶם הֵם מִתְרַבִּים
 7 שׁוֹב, וְאֵף אַחֲרֵי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם הֵם נִשְׁאָרִים בְּמִקּוֹמָם.
 8 אֲכַל בְּלַעַם הִרְשָׁע, בְּרַבֵּן בְּאֶרְוִי, וַיֵּשׁ בּוֹה קִלְלָה, מָה אֶרְוִי אֵינוֹ
 9 עוֹמֵד מִמָּקוֹם מַיִם, וְשִׁרְשָׁיו מוֹעִטִין, וְאֵין נִעְוֵי מְחִילָה - לאחר
 10 שִׁקְרָצִים אוֹתוֹ אֵינוֹ חוֹזֵר וְגֹדֵל, וְאִמְנָם אִפְּיֵלוּ כָּל הַרוּחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם
 11 בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְיוֹזוֹת אוֹתוֹ מִמָּקוֹמוֹ, אֲךְ כִּיֹּן שֶׁנִּשְׁכַּח בּוֹ רִיחַ
 12 רִדְמוּתִי, שְׁהִיא רוּחַ קִשָּׁה, מִיַּד עוֹקְרֵתוֹ וְהוֹפְכֵתוֹ עַל פְּנֵיו, כִּךְ תִּתְכוּן
 13 בְּלַעַם לְקַלֵּל אֵת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ שְׂטוּבִים הֵם
 14 'פְּעֵעֵי אוֹהֵב', שְׁהוּא אַחִיהַ שְׁלֹוִנִי, שֶׁאֵף בְּקַלְתּוֹ נִטַּס לְשׁוֹן
 15 בְּרַכָּה, מִגְּשִׁיחוֹת שׁוֹנֵא, וְהֵן בְּרַכּוֹתָיו שֶׁל בְּלַעַם, שֶׁרְמוּזִים בָּהֶם
 16 קִלְלוֹת. מוֹסִיפָה הַגְּמָרָה עוֹד מַעֲלָה שִׁישׁ בְּקִנָּה: וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 17 שְׂוֹכָה קֶנֶה לְיִשׁוּל מְסֻנֵּי קוֹלְמוֹס לְבָתוֹב מְסֻנֵּי סִפֵּר תוֹרָה נְבִיאִים
 18 וְכַתּוּבִים.
 19 הַגְּמָרָה דוֹרֶשֶׁת אֵת דְּבָרֵי בְּלַעַם. נֹאמַר בְּפִסְקוֹ: 'וַיִּרָא אֵת הַקְּהִינִי
 20 וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשִׁבְךָ וַיִּשִׁים בְּסַלְע קִנְיָ' (במדבר כד א),
 21 מִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָה: אָמַר לוֹ בְּלַעַם לְוִתְרוֹ הַמְּכוֹנָה 'קִינִי/ קִינִי, וְכִי לֹא
 22 הוֹיָת עֲמוּנָה בָּאוֹתָהּ עֲשֵׂה שׁוֹמֵר כִּרְמֵה לְהַשְׁלִיךְ אֵת יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל
 23 לְיַאֲרוֹ, וְהִרֵי עֲמוּנָה הֵיחָ, וְגַם כֵּן מִי הוֹשִׁיבֵךְ אֲצִל אֵיתָנִי עוֹלָם
 24 וְיַחֲזִיקִים שְׁבַעֲוֹלָם, כִּיצַד הַגַּעַת לזכות זו שֶׁבִּנְיָן יֵשֵׁבוּ בְּסַנְהֶדְרִין,
 25 שֶׁהֵם 'אֵיתָנִי עוֹלָם', וְזוֹהוּ בִיאור הַלְשׁוֹן 'אֵיתָן מוֹשִׁבְךָ'.
 26 מְסִיעַת הַגְּמָרָה לְמִימָרָא זוֹ: וְהֵינּוּ דֹאמַר רַבִּי הֵיחָ בְּרַ אָבָא, אָמַר
 27 רַבִּי סִימְאִי, שֶׁלְשָׁה אַנְשִׁים הֵיוּ בְּשַׁעַה שְׁנִיתָנָה לְפִרְעָה אוֹתָהּ עֲשֵׂה,
 28 שֶׁל הַשְּׁלֵכַת יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל לְיַאֲרוֹ, וְאֵלוּ הֵן, בְּלַעַם, אִיב וְוִתְרוֹ. בְּלַעַם
 29 שִׁרְעֵץ עֲשֵׂה זוֹ, נְהַרְמֵ, שְׁנֹאמַר (במדבר לא ח) 'וְאֵת בְּלַעַם בֶּן עֲבוּר הַרְגוּ
 30 בְּחַרְבִּי'. אִיב שֶׁשָּׁתַק כְּשֶׁשָּׁמַע עֲשֵׂה זוֹ, וְלֹא תִתְנַד לָהּ, נִידוֹן בְּסִפּוּרִי,
 31 כְּמוֹבָא בְּסַפֵּר אִיב. וְוִתְרוֹ שֶׁבָּרַח מִחַמַּת שְׁלֵא הַסְכִּים לְעֲשֵׂה זוֹ, וְכִי
 32 בְּנֵי בְּנֵי לִישָׁב בְּלִשְׁבַת הַנְּזִיזִת - בְּסַנְהֶדְרִין, שְׁנֵאֲמַר (דחי א ב נה)
 33 'וּמִשְׁפָּחוֹת סוֹפְרִים וְיִשְׁבֵי יַעֲבִי תַרְעִתִים שֶׁמְעַתִּים סוֹכְתִים הֵמָּה
 34 הַקְּהִינִים הַבָּאִים מִחַמַּת אֲבִי בֵּית רַבְּבִי, וּמִשְׁפָּחוֹת סוֹפְרִים' הֵינּוּ
 35 סַנְהֶדְרִין, וְהַקְּהִינִים' הַמְּזוֹכְרִים בְּפִסְקוֹ הֵם בְּנֵי בְּנֵי שֶׁל יִתְרוֹ. דְּכַתִּיב
 36 'וּבְנֵי קִינִי חוֹתָן מֹשֶׁה עָלוּ מִעִיר הַתְּמַרִּים' (שופטים א טו).
 37 נֹאמַר בְּפִסְקוֹ: 'וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אוֹי מִי יִתְּהֵ מִשְׁמֹו אֵל' (במדבר כד
 38 ב), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, אוֹי לוֹ לְמִי מִתְּחִלָּה עֲצָמוּ בְּשֶׁם אֵל -
 39 שְׁעוֹשָׂה מַעֲצָמוֹ אֱלֹהִים). אָמַר רַבִּי יְהוֹנָן, פִּירוּשׁ אֲחֵרָה לְפִסְקוֹ זֶה, אוֹי
 40 לָהּ לְאוֹמָה שֶׁתִּמְצָא לְעַכְב אֵת יִשְׂרָאֵל מִלְּהַגָּל בְּשַׁעַה שֶׁתִּקְדוּשׁ
 41 בְּרוּךְ הוּא עוֹשֵׂה פְּרִיזוֹ לְבָנָיו וְגוֹאֵל אוֹתָם, וּמִשְׁל דְּרַבֵּר. מִי מְטִיל
 42 כְּסוּתוֹ - בְּגָדוֹ, בִּין לְבִיא וְ-אִרְיָה לְלִבְיָאָה, בְּשַׁעַה שֶׁנִּקְקוֹן זֶה עִם זֶה,
 43 לְעַכְבִּים שְׁלֵא יוֹדְקוּ לזוה לזוה. הֵרִי וְדֵאִי הוּא מִסְתַּכֵּן בְּנִפְשׁוֹ, כִּךְ
 44 אִיזוֹ אוֹמָה תּוֹכֵל לְעַכְב אֵת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת בְּשַׁעַה שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 45 הוּא יִרְצֵה לְגוֹאֵלָם.
 46 נֹאמַר בְּפִסְקוֹ: 'צִיצִים מִיַּד כְּתִים' (שם כד ד), וְצִיצִים' הֵם סְפִינּוֹת גְּדוֹלוֹת,
 47 וּבְבִיאור 'כְּתִים' אָמַר רַבֵּי, זֶהוּ מִקּוֹם שִׁמּוֹ 'לִיבּוֹן אֲסִפִּיר', שִׁמְשֵׁם
 48 יְבוֹאוּ אוֹתָם 'צִיצִים'. וְנֹאמַר בְּהַמְשַׁךְ הַפִּסְקוֹ 'עֲנֵנו אֲשׁוּר וְעֲנֵנו עֲבָר',
 49 מִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָה: שְׁאוֹתָם אוֹמוֹת שִׁיבֵא ה' לְעִתִּיד לְבוֹא בְּצִיצִים,
 50 כְּלוּמָר בְּסִפִּינּוֹת גְּדוֹלוֹת, עַד אֶרֶץ אֲשׁוּר קְטִילִי מִיְקָטָל - הִרְגוּ אֵת
 51 כָּל הָאוֹמוֹת, מִקָּאן וְאֵלָךְ - וּמֵאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַלְאָה, מִשְׁעַבְדֵי שִׁיעַבְדֵי
 52 - רִק עֲתֵבְדוּ בְּאוֹמוֹת, וְלֹא יִהְיֶהוּ.
 53 נֹאמַר בְּפִסְקוֹ לְאַחַר שְׂרָאָה בְּלַעַם שֶׁאֵינוֹ יוֹכֵל לְקַלֵּל אֵת יִשְׂרָאֵל:
 54 'וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לָמָּה אֵיעֲבָד אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה הָעַם הַזֶּה לְעַמְּךָ
 55 בְּאַחֲרִית הַיָּמִים' (במדבר כד יד). מִדִּיִּיקַת הַגְּמָרָה: מִדּוּעַ אָמַר בְּלַעַם
 56 'אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה הָעַם הַזֶּה לְעַמְּךָ', שֶׁשִּׁמְשַׁמַּע שִׁישְׂרָאֵל הַיּוֹצֵרֵם לְמִצְוֹ
 57 דְּרַךְ לְהוֹזִיק לְמוֹאָבִים, הֵרִי 'עַמְּךָ לָעַם הַזֶּה' מִיַּבְעֵי לִיָּהּ - הִיחָ בְּלַעַם
 58 צִרְיָן לומר שֶׁעֲשֵׂה זוֹ הִיא כִּיצַד יוֹיָקוּ הַמוֹאָבִים ל'עַם הַזֶּה', כְּלוּמָר
 59 לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי אָבָא בְּרַ פְּהֵנָא, לְשׁוֹן זֶה הִיא פְּאָדָם שֶׁמְקַלֵּל אֵת